

DET TEOLOGISKE
MENIGHETSFAKULTET

4 DEN ENE, TROVERDIGE JESUS
9 GODE NABOER INSPIRERER
10 PÅ TUR I PAULUS' FOTSPOR

14 FORHOLDET MELLOM KIRKEN
OG ORGANISASJONER
16 MFS NYE FORSKNINGSENTRE

LYS OG LIV

NR.2/18
84. ÅRG.

TEMA

Historiens og troens Jesus

VIDAR L. HAANES

Rektor

Jesus på MF og MF i verden

Lys og liv handler denne gang om Jesus og om MF i verden. På baksiden av bladet informerer vi dessuten om at vi skal skifte navn. Henger dette sammen?

Det er forståelig at mange savner «det gamle MF», der man primært utdannet prester og la stor vekt på å fremme en konservativ, luthersk teologi. Den gang var det tilstrekkelig å si «fakultetet» med innlevelse, så visste man at det handlet om MF. Slik er det ikke lenger, og MF har strengt tatt ikke vært et «fakultet» siden 1967, da man startet utdanning av lærere og ble en privat høyskole.

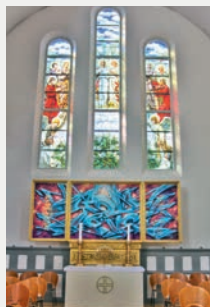
Vi omtaler «det nye MF» med stolthet. Det er resultatet av en målrettet satsning der vi både har styrket de kirkelige profesjonsutdanningene og samtidig etablert en rekke nye studietilbud, både på norsk og engelsk.

MF har som vitenskapelig høyskole både et nasjonalt og et internasjonalt oppdrag. Vi har både norske og internasjonale studenter, fra en rekke kirkesamfunn og med ulike livssyn. Vi har en stab av fremragende forskere, undervisere og formidlere i tillegg til en dyktig administrasjon. Vi har attraktive doktorgradsprogrammer, et spennende lektorprogram og en rekke bachelor- og masterprogrammer som utnytter den kompetansen MFs lærere har i teologi, religionsvitenskap, samfunnsfag og pedagogikk. Da er det riktig å omfatte hele vår virksomhet i navnet: MF vitenskapelig høyskole for teologi, religion og samfunn.

Men hva med Jesus? Heldigvis er ikke Jesus bundet til «det gamle MF». Jesus er vesentlig og nærværende på det nye MF, i gudstjenesteliv, i forskning og forelesninger og i mangfoldet av lærere og studenter fra hele verden. Jesus og det kristne budskap er avgjørende for den enkeltes tro og i menighetens fellesskap, og derved for våre kirkelige utdanningsløp. Men ikke bare der. Kunnskapen om Jesus og den kristne tro er viktig også i skolen og i samfunnet.

Teologi er ikke bare en indrekirkelig disiplin, men også et forskningsfag. Forskning på kristen teologi og utdanning til kirkelig tjeneste er en avgjørende del av MFs virksomhet, ja den viktigste begrunnelsen for å opprettholde og støtte MF.

Innhold

S. 9

CODE NABOER INSPIRERER

I flere år har UKT-studenter reist til London for å utforske menighetsliv der. I år valgte de heller å dra til København og Gøteborg.

S. 10

PÅ TUR I PAULUS' FOTSPOR

I mars var 37 studenter og reiselederne Glenn Wehus og Hanne Birgitte Sødal Tveito på studietur i Paulus' fotspor - fra nord til sør i Hellas.

S. 14

FORHOLDET MELLOM KIRKEN OG ORGANISASJONER

Tidligere utfylte folkekirken og organisasjoner hverandre. Slik er det ikke lenger overalt. Normisjon og Den norske kirke er begge i forandring.

UTGIVER

Det teologiske menighetsfakultet
Pb 5144 Majorstuen, 0302 Oslo
Telefon: 22 59 05 00
E-post: lysogliv@mf.no
Bankkonto: 3000 17 41841
www.mf.no

Bladet kan lastes ned elektronisk på mf.no (gratis tjeneste)

REDAKSJON

Fredrikke R. Aadland, fung. redaktør
Lena S. Sandvik, redaktør (permisjon)
Hilde Arnesen, journalist
Kjetil Fretheim
Per Kristian H. Sætre

PRODUKSJON OG TRYKK

Foto på omslag: IstockPhoto
Layout/trykk: Østfold Trykkeri AS
www.ostfold-trykkeri.no

ANNONSEINFORMASJON

Ønsker du å annonsere i bladet, ta kontakt med Lena S. Sandvik. Har du andre spørsmål er du velkommen til å kontakte oss.

20 000 abonnenter mottar bladet fire ganger i året. Abonnentene består av MF-venner, tidligere studenter og ansatte, alle menighetsråd, kirkelige organisasjoner og institusjoner. Ved kildehenvisning kan artikler i *Lys og liv* gjengis fritt.

Ønsker du ikke lenger å motta *Lys og liv*? Send en e-post til info@mf.no

Side 8

DEN ENE, TROVERDIGE JESUS

Flere verden over hevder at de er Messias. Hva kan vi lære av messiasfenomenene – og kan vi egentlig skille mellom historiens og troens Jesus?

FOTO: JONAS BENDIKSEN

S. 16

MF NYE FORSKNINGSENTRE: CASR OG KOM

MF CASR skal huse et ledende forskningsmiljø og være et knutepunkt for religionsforskere. MF KOM skal samordne MFs virksomhet overfor kirkelige oppdragsgivere, og utvikle nye tilbud.

S. 21

OLJEN – FELLESKAPETS GUD

– Verdens kollektive hjerte har satt sin tillit og tro til oljen, mener teolog Marion Grau. Hun kaller den nye teologien rundt olje og oljeproduksjon for *petroteologi*.

FREDRIKKE REE AADLAND
REDAKTØR

NÅR MF MØTER VERDEN

MF i verden, heter det på toppen av s. 9 - 12. Det kunne like gjerne stått MF i farta! For det er ikke rent lite som skjer i MFs regi. Studenter reiser på utveksling, ansatte forsker utenlands og deltar på konferanser. Noen studiegrupper søker visdom blant kirker i nabolandene, mens andre går i Paulus fotspor i Hellas – og med jevne mellomrom får MF besøk av studenter og forskere fra samarbeidsinstitusjoner. I dette nummeret får du se glimt av slik aktivitet.

Kritisk sans og empati er noe MF-studenter tidlig oppfordres til å utvikle. Nødvendig, bekreftes det i hovedsaken. For hva gjør vi vel når noen kommer til oss og sier at de er Jesus? Les hva bibelforskere og forskere innen religionspsykologi sier om hvordan vi kan forholde oss til selverklærte messiaser – enten de befinner seg lokalt eller i fjerntliggende strøk.

Spennende, viktig og samfunnsnyttig forskningsarbeid finner sted ved MF.

Oppdater deg på forholdet mellom Den norske kirke og Normisjon s. 14, og les mer om de to nyetablerte forskningsentrene ved MF s. 16.

God lesning – enten du leser bladet straks det kommer i postkassen, eller sparer det til fristunder i sommermånedene. Takk til alle MF-venner, vit at vi er dypt takknemlig for dere!

 FØLG MF PÅ FACEBOOK:
facebook.com/menighetsfakultetet

Reinkarnet. Som ung stormet INRI Christo en katolsk kirke og knuste et krusifiks for å vise at han var den reinkarnerte Jesus. Han ble hentet av politiet og fengslet. Nå lever han på en privat eiendom utenfor Brasília med sine kvinnelige disipler.

Den ene, troverdige Messias

TEKST: FREDRIKKE REE AADLAND
FOTO: JONAS BENDIKSEN

Oppfatningene av når Jesus vil komme igjen, varierer. Som dokumentert i TV-serien *Messias*, hevder menn verden over at de er den tilbakevendte Jesus.

Derfor spør vi: Hva kan vi lære av disse messiasfenomenene – og kan vi egentlig skille mellom historiens og troens Jesus?

Fire såkalte messiaser fra Japan, Brasil, Sør-Afrika og Sibir er blitt gjort kjent for oss gjennom fotograf Jonas Bendiksens dokumentarserie *Messias*. Episode fire handler om den brasilianske mannen som kaller seg INRI Christo. Mannen er omgitt av kvinnelige disipler i lange kjortler. De formidler livet med denne messiasen i kanaler som Facebook og Youtube. Selv preker INRI Christo hver lørdag på www.inrichristo.tv. Han er kledd slik flere malerier fremstiller Jesus.

– Hvordan kan jeg vite at du er den sanne Messias, spør Bendiksen.

– Jeg valgte ikke å bli Kristus. Jeg kan ikke tvinge deg til å innse hvem jeg er. Men det endrer ikke min virkelighet, svarer den brasilianske messiasen.

RASK REORIENTERING

Dokumentaren er interessant fordi den kan si noe om hvordan mennesker reagerer på religiøse budskap, mener Jesus-forsker og MFs studiedirektør Hilde Brekke Møller.

– Det var særlig spennende å se hva som skjedde med tilhengerne til den sør-afrikanske messiasen. De ventet på at noe stort skulle skje! Men det skjedde ikke. Det tok veldig kort tid for flere av dem å reorientere seg, sier hun.

Jesu etterfølgere har trolig også måttet reorientere seg kjapt etter hans død, ifølge Møller.

– Serien er derfor relevant for refleksjoner og diskusjoner om hvor raskt og på hvilken måte dette kan skje.

AGGRESJON OG LIKEGYLDIGHET

Per Kristian Hovden Sætre, stipendiat ved MF, merket seg også reaksjonene i TV-serien og fra TV-seere.

– Både aggresjonen og likegyldigheten, som disse møter når de setter seg selv i sentrum for en etablert religiøs tradisjon, kan kaste lys over reaksjonene Jesus og de tidlige kristne møtte, sier NT-forskeren.

Sætre ser dessuten en god parallell – mellom det at tilhengerne raskt ble overbevist om at deres messias var den rette, for så å finne mening i det og forklare det hele rasjonelt i ettertid – til den prosessen NT skildrer at disiplene gikk gjennom.

– I bibelfagene tenker en av og til at utsagnene om Jesus er konklusjoner etter lange og tidkrevende tankeprosesser. Bendiksens portrett av disse fellesskapene minner oss om at rekkefølgen ofte er omvendt, påpeker Sætre.

KIRKELIG BAKGRUNN PÅVIRKER

Fra et bibelfaglig perspektiv er messiasene i dokumentaren spennende blant annet som eksempel på resepsjon av bibeltekster, ifølge Sætre.

– De tolker og bruker tekstene ut fra den kirkelige tradisjonen de har bakgrunn fra.

Den sør-afrikanske messiasen ser ut til å ha protestantisk bakgrunn. Han snakker om den moralske fornyingen som Messias skal gjennomføre, og bruker evangeliene som dreiebok for hvordan han skal utføre oppgaven sin på jorda. Den russiske messiasen har både presteskap og liturgier som nytolker ortodoks praksis.

DERFOR ER DE IKKE JESUS MESSIAS

– For å ha spurt ... *Hvordan kan vi vite helt sikkert at ingen av de vi møter i TV-serien faktisk er den Jesus Kristus som omtales i Det nye testamentet?*

– Rent bibelfaglig er det i alle fall helt sikkert at fortellingene om de moderne messiasene ikke stemmer med hvordan Jesu andre komme er skildret i NT. Der finnes det ikke noen tanke om at Jesus skal reinkarneres. Det står at Jesus skal komme igjen «i skyene»

så alle folk kan se det (Matteus 24,30 m. fl.). Særlig den brasilianske messiasen går jo i direkte apologetikk mot vanlige tolkninger av slike vers. Han mener at det at alle folk skal kunne se Jesus egentlig sikter til at han selv er på Youtube ... Men, det holder ikke helt, svarer Sætre.

SPESIELL ÅNDELIG KRAFT

– *Hvordan påvirker den kulturelle konteksten hvorvidt en selverklært messias kan lykkes med å få tilhengere?*

– I en del kulturer er folk vant med at mennesker står frem som profeter og åndelige ledere. Disse har gjerne en spesiell åndelig kraft som kan samle mennesker. Derfor kan messiaser, slik som de vi møter i TV-serien, tre frem og klare å skape sin egen menighet, sier Roar G. Fotland, førsteamanuensis i misjonsvitenskap.

Fotland forteller at dette handler om kulturelt betinget grad av åpenhet for at enkeltindivider kan tale på Guds vegne i større grad enn andre, og slik representere det guddommelige på en sterkere måte.

A TALE ÅNDEN IMOT

– Den brasilianske messiasen står i en kontekst der det er mye blandet religion, og særlig tre hovedtyper: Kristendom, afrikansk religion og indiansk religion. De to siste er mer åpne for åndelige medier og selverklærte profeter. Dermed klarer disse å skape egne menigheter. Samtidig er jo dette fenomenet begrenset. Det er ikke slik at halve landet løper etter dem, sier han.

Fotland ser også at fremveksten av tilhengere kan handle om individers frykt.

– De kan være redde for å tale ånden imot når noen hevder at de taler på Guds vegne.

– *Hva med vår egen kontekst – kunne en norsk messias fått flere tusen tilhengere?*

– Vi har en lang tradisjon for en rasjonell skepsis og en kristendomsform som ikke så lett lar frie profeter bli toneangivende på samme måte. Vi har en annen type religiøsitet enn i andre deler av verden.

Roar G. Fotland

Per Kristian
Hovden Sætre

Karl Olav Sandnes

Hilde Brekke Møller

DEN TROVERDIGE GJENKOMSTEN

– *Hvordan kan kristne i dag forholde seg til forventningene om Jesu gjenkomst?*

– I Det nye testamentet er forventningen om Jesu snarlige gjenkomst og fullendelsen av Guds rike knyttet til håpet om å slippe alle lidelsene i denne verden. Selv om tidsperspektivet er annerledes etter 2000 år, er forventningen for kristne fortsatt en kilde til håp og trøst, svarer bibelforsker Sætre.

Vi mennesker forholder oss til noe ukjent og truende i og med døden og tanken på at historien har sin slutt. Da ligger det en trøst, ifølge Sætre, i tanken om at Jesus, som en kjenner fra før, skal være den som dømmer levende og døde og fullfører opprettelsen av Guds rike.

– Det kan ikke være noe mindre viktig for dagens kristne enn for de første leserne av Johannes åpenbaring, mener Sætre.

KAN VI SKILLE MENNESKET OG MESSIAS?

Så langt har vi sortert TV-seriens messiaser i en god armlengdes avstand fra det bibelske tekster formidler om Jesus. Vi beveger oss samtidig på en linje der historiens og troens Jesus kan sies å krysse hverandre. Og her må vi stoppe opp. For hva menes egentlig med uttrykket historiens Jesus? Kan vi skille skarpt mellom det historiske mennesket og det mennesket Bibelen omtaler som Guds sønn – han som skal komme tilbake?

Professor Karl Olav Sandnes hjelper oss på vei.

– Den historiske Jesus? Det er Jesus fra Nasaret, slik han var som historisk person. Selv er jeg ikke en entusiastisk historisk Jesusforsker. Årsaken er at det er store metodiske problemer knyttet til forskningen. Det er fort gjort å bekrefte det en mener på forhånd. Derfor har vi denne klassiske formuleringen: Hvem Jesus var og hva kirken har gjort ham til.

FORUTSETTER OPPSTANDELSEN

– Problemet her er at alle våre kilder til historiens Jesus forutsetter oppstandelsen. De er skrevet ut fra overbevisningen om at Jesus er oppstått fra de døde. Hele hans liv i historien er preget av det.

Dette kan ses mer i Johannesevangeliet enn i de synoptiske evangeliene, men det er også synlig i Markusevangeliet.

– Når vi leser i NT, møter vi fortellingen om Jesus, Guds sønn. Konklusjon preger hele kilden. Hvordan kan vi egentlig rense ut den innsikten fra fortellingen om Jesus, spør Sandnes.

Det avgjørende spørsmålet er altså om oppstandelsen hører med til historiens Jesus eller ikke.

– De fleste teologer vil si: «Nei, oppstandelsen hører ikke med når det er snakk om historiens Jesus». Ja, det skjønner jeg. Men dette er infløkt! For vi hadde jo ikke visst noe om denne personen om ikke noen hadde trodd at han stod opp.

FRA EKTE/UEKTE TIL MINNEFORSKNING

– Et viktig spørsmål i Jesusforskningen er hvordan man egentlig kan vite noe om ham, sier Møller.

Siden tidlig på 1900-tallet har forskere utviklet kriterier for å kunne skjelne mellom det som er historisk og ikke ved beretninger om Jesus. Debatten er nå vendt fra slike kriterier for å skjelne det ekte fra det uekte. Nå er det diskusjoner om hvordan Jesus ble husket som står sentralt.

Sandnes gir eksempler:

– Hvordan husker vi mennesker? Prosessen å huske noe er interessant og har flere elementer i seg. Husker du noe, er det et element av historie og fortid i det. Ingen av oss kan huske alt. Regelen er at vi glemmer. Unntaket er at vi husker ting. Det vi husker, betyr noe for oss der vi er nå.

Og slik er det altså med minnene om Jesus også, ifølge Sandnes.

– Han er husket fordi han har gjort noe i fortiden. Det eksisterer minne om at han har gjort og sagt noe – og minnet er formet og preget av de som har husket det.

PAULUS' MINNE OM JESUS

– *Paulus skrev flere brev som er eldre kilder enn evangeliene. Hva er det viktigste han bidrar med av minne om Jesus?*

– Det er sentralt å spørre om hvor mye han kjente til utsagnene om og av Jesus. Det er ikke så ofte Paulus siterer Jesus. Underfortellingene er ikke der. Sentrale narrativer vi ser i evangelietradisjonen er heller ikke å spore hos Paulus. Dette har skapt mye debatt.

Sandnes sier en kan velge mellom en minimalistisk eller maksimalistisk tilnærming.

– Den minimalistiske tilnærmingen sier at evangeliens Jesus er uinteressant for Paulus. Det viktige for ham er Jesu død og oppstandelse, selve personhistorien.

Og om en velger maksimalistisk:

– Paulus har kjent til alt dette, men han har ikke brukt det.

Selv velger Sandnes en tilnærming midt imellom.

– Det er mye vi ikke kan dokumentere. At han døde og sto opp igjen er knyttet inn overalt, men vi får ikke narrativer.

FORUTSETTER AT DET ER KJENT

Sandnes nevner 1. Kor. 11,23 som eksempel.

– Når Paulus nevner nattverdordene, innleder han: «I den natt, da han ble forrådt». Det er en narrativ setning. Det er en setning som forutsetter en innramming som Paulus ikke gir i brevene, men som han forutsetter kjent. Det er nok måten vi skal tenke om dette på – Paulus har visst mer enn han sier. Han regner med at mottakere vet om dette.

Sjangeren brev spiller også inn. Ifølge Sandnes er brev ofte problemorienterte. Hva de tar opp, kan være nokså tilfeldig.

– Paulus skriver ikke dogmatisk lærebøker. Hva er problemet i Korint? Da skriver han om det. Det er dessuten veldig vanskelig å tolke taushet. Vi kan ikke ut fra hva han ikke skriver om, fastslå hva han vet og ikke vet. Men det er altså svært sannsynlig at Paulus vet en god del mer enn det som står nevnt i hans brev.

PROPPEN I BADEKARET

– *Hva er de viktigste historiekritiske spørsmålene kristne bør reflektere over?*

– For en som skal leve ut sin tro, så er ikke Jesusforskningen så veldig viktig. Det viktigste er spørsmålet om Jesus stod opp fra de døde eller ikke. Alt står og faller på det.

Sandnes siterer 1. Kor 15,14: «Men er ikke Kristus stått opp, da er vårt budskap tomt, og deres tro er også tom».

– Dette spørsmålet må kristne forholde seg til. Alle trenger ikke å gå inn i det historisk. Det er her det brenner. Her er proppen i hele badekaret. Skulle ikke dette være sant, da renner alt ut.

Å forstå seg selv som Jesus

Professor Lars Johan Danbolt og førsteamanuensis Gry Stålsett har begge møtt mennesker som har «vært Jesus». Her bidrar de med noen religionspsykologiske tilnærminger.

TEKST: LARS JOHAN DANBOLT OG GRY STÅLSETT
FOTO: VECTEEZY.COM OG ISTOCKPHOTO

Lars Johan Danbolt

Gry Stålsett

Fenomenet "å være Jesus" kan forklares religionpsykologisk. Men det er et omfattende kunnskapsfelt, som flere har forsket på både internasjonalt og i Norge under overskrifter som religion og psykoser. Det er ikke lett å svare på dette i korte trekk, og vi vil nærme oss det gjennom et eksempel.

Som fersk sykehusprest på et psykiatrisk sykehus hilste jeg (Lars) på en mann som satt for seg selv. Jeg sa hva jeg het og at jeg var ny sykehusprest. Mannen grep hånden min med begge sine og hold den i et sandwich-grep. Så sa han: «Og jeg er Jesus, og nå har jeg velsignet deg. ... Ja, og så heter jeg også Petter.»

STREBEN ETTER MENING, KONTROLL OG SELVAKTELSE

Religionspsykologisk kan en slik «jeg er Jesus»-identitet ha en viktig funksjon for å ordne indre kaos og mestre livet sitt. Det kan gi opplevelser av mening, kontroll og selvaktelse. Dette er tre sentrale menneskelige behov som ikke minst er av stor betydning i situasjoner med sykdom og motgang. I psykoser kan opplevelsen av virkeligheten og en selv være betydelig annerledes, og man skiller ikke på samme måte som friske mennesker mellom

seg selv og andre, det kan gjelde både samtidige og historiske personer.

Psykoselidelse kan sees på som ett sammenbrudd i meningssystemet, en form for meningskrise. Dette skjer på både bevisste og ubevisste nivåer i psyken, og nye konstruksjoner henter sitt materiale fra fragmenter av alle aspekter av et menneskes utviklingshistorie. For mange som opplever psykoselidelser, er meningskrisen ofte preget av eksistensiell grubling og destruktive tanker om en selv, ikke minst i en tidlig fase etter psykotiske gjennombrudd.

SAMMENBRUDD I EGEN VIRKELIGHETSFORSTÅELSE

En person som gjennom psykoselidelser opplever sammenbrudd i egen virkelighetsforståelse, kan ha stort behov for ny meningsdannelse. Til dette anvendes bruddstykker av livserfaringer og metaforer og symboler fra mange steder. Det kan være både egen oppvekst og bakgrunn og andre inntrykk fra samtidskulturen – både den som en selv er del av og uttrykk som er formidlet gjennom medier.

Religiøse forestillinger og fortolkning av budskap kan veve seg inn det psykotiske

verdensbildet, der en kan identifisere seg med forskjellige religiøse historiske personer eller "nyskape" andre åndelige skikkelser som en tilskriver betydning og makt. I psykoser kan sekvenser fra fortellinger anvendes som byggeklosser. Når slike fortellingssekvenser settes sammen, kan det forme meningssystemer som kan være fulgt av sterke følelser, og preget av en egen form for logikk som personen prøver å forstå og tolke seg selv innenfor.

MYTEFORTELLINGER MED SEG SELV I HOVEDROLLEN

En religiøs variant av dette er at personer med psykoser konstruerer mytologiske beretninger som de skriver seg selv inn i, ofte i en hovedrolle, slik som det å være Jesus. Virkelighetsoppfattelsen kan svinge mellom grandiose storhetsforestillinger med overnaturlig makt, og sårbare, skjøre selvforståelser, der man identifiserer seg med eksempelvis barnet i krybben eller opplever seg som korsfestet. Det er ikke sjelden at messianske virkelighetsoppfattelser, slik som identifikasjon med Jesus som en tvillingsjel, som et offer eller som en frelser, forekommer i psykiatrien.

BESKYTTELSE MOT DET SKREMMENDE

Det er med andre ord stor sannsynlighet for at de som hevder de er Jesus fyller flere kriterier for psykisk lidelse, noe som den kjente psykoanalytiker W. Meissner kalte patologisk meningsdannelse. I psykosefargede fortellinger kan ulike gudsbilder bidra, og ikke sjelden er de rigide og unyanserte, til tider demoniske og forfølgende, noe som kan medvirke til å utløse og opprettholde psykisk lidelse.

Andre ganger kan det å velge Jesus som identifikasjonsfigur fungere som en beskyttelse mot det skremmende. Jesusidentifikasjonen får betydning som det som kan kalles et selvobjekt, det vil si noe eller noen man speiler seg i eller identifiserer seg med som en del av sitt utvidede selv. Hvis personen kan sin bibelhistorie, kan han eller hun gjemme seg i denne, redefinere sin rolle og finne mening og former for legitimering av seg selv i relasjon til andre. I tilfellet med Petter, så ga han til kjenne sin egen identitet, men redefinerte også seg selv gjennom Jesusidentifikasjonen.

Et felles trekk er ofte det at man har problemer med å se seg selv utenfra. Verden er slik man føler den der, og det skjelves ikke mellom indre og ytre verden. Mennesker med slike forestillinger i sine psykoser kan fremstå som overbevisende i sin tro på at "sånn er virkeligheten". Og noen får også tilhengere som lar seg overbevise om at personen er «frelseren».

FØLELSE AV FRIHET OG HÅP

Vi har møtt flere som har «vært Jesus». For mange kan dette ha hatt en slags overlevels-funksjon som har gitt en sterk følelse av frihet og håp, lys i kaoset og en oppgave i livet. Jesusfortellingen anvendes som en ressurs man kan holde seg til i mørket, for eksempel som en slags vei ut av en psykotisk depresjon. En pasient som hadde vært svært syk, fortalte i ettertid at hvis han ikke hadde hatt denne troen at han var Jesus, så hadde han trolig tatt livet av seg. Enkelte ganger kan troen faktisk også være det mest sunne midt i sykdomsbildet. Innholdet i troen kan være preget av psykosen, men troen kan likefullt ha en viktig funksjon, slik den kan ha for mennesker som ikke har psykoser.

Selv om det å «være Jesus» kan forklares religionspsykologisk, er det ikke dermed sagt at alle som i offentligheten utgir seg for å være Jesus er psykotiske. Her er det også muligheter for å søke makt og karriere, kort sagt kan det være en god forretningside for å skaffe seg tilhengere og publisitet. Og det kan være «en messe verd».

Supper at Emmaus. Caravaggios maleri av Jesus som velsigner maten for Emmaus-vandrerne. Maleriet henger i nasjonalmuseet i London.

Jesus. Mosaikk-detall fra Hagia Sofia i Istanbul.

I Brorson kirke er det et blått taggealter. Bibelverset på alteret (1 John 4,8) er skrevet på engelsk, dansk og arabisk, ettersom det er disse tre språkene som snakkes i nabolaget.

Naboer som inspirerer

I flere år har UKT-studenter reist til London for å utforske menighetsliv der. I år valgte de heller å dra til København og Gøteborg.

TEKST: FREDRIKKE REE AADLAND
FOTO: FREDRIK SCHNEIDER

Astrid Sandsmark

Fredrik Schneider

– Vi gjør det av to årsaker: Vi ønsker å ta mer hensyn til miljøet. Derfor valgte vi å reise med tog og båt fremfor fly. Dessuten ser vi at vi får mer ut av en reise litt nærmere eget land, da de kirkelige kontekstene i Sverige, Danmark og Norge ligner, forteller universitetslektor Astrid Sandsmark.

EN FØLELSE AV HELLIGHET

Fredrik Schneider er en av studentene som ble med på turen.

– *Hva gjorde mest inntrykk på deg?*

– Det var Natkirken i Københavns domkirke. For det første var selve kirkebygget fantastisk. Det var stort både i utstrekning og takhøyde, med forseggjorte statuer og utsmykninger i hele kirkerommet. Videre hadde Natkirken dempet belysning og mange levende lys, som var spredt og fylte hele kirkerommet, sier Schneider.

Han hadde også sansen for at det var live gitarmusikk der, som en meditativ improvisasjon.

SACCOSEKKER I KIRKEN

– Foran i kirken var det lagt ut saccosekker som man kunne ligge i og nyte stemningen. Midt i kirken var det mulighet for å tenne lys. Hele denne settingen gav en ro og en sterk følelse av hellighet, forteller Schneider.

Med seg hjem til Norge tar han en erfaring av at denne type "gudstjeneste" er noe han gjerne vil at flere skal oppleve.

– Jeg hadde vært stolt om dette var min menighet.

FILOSOFISK OG FORTOLKENDE

Reisefølget besøkte først Ukirke på Vesterbro i København. De har unge voksne som målgruppe.

– De driver et veldig radikalt og spennende arbeid. Det radikale handler om hvordan de har endret kirkerommet, og at de ikke har gudstjenester. De har tatt ut kirkebenker og flyttet inn sofaer. Vi fikk høre om deres opp- og nedturer, hva de har lært underveis, forteller Sandsmark.

Ukirke driver filosofisk og fortolkende arbeid, og har også mange kulturarrangement. De har et stort korps av frivillige.

– 150 er i sving for menigheten. Målet for menigheten er å ikke gjøre noe for hverandre, men alltid sammen med. Presten er opptatt av å fortolke livets spørsmål sammen med ungdommer – og å slippe til alle «men ...», sier Sandsmark.

Andre menigheter som ble besøkt, er Brorson kirke i København, Hillsong i samme by og Bergsjøen forsamling ved Gøteborg.

Schneider oppsummerer turen slik:

– Det var inspirerende å se ulike måter å drive kirke på som er noe helt annet enn det jeg er vant til. Jeg hadde ganske lite forventninger til hva vi skulle oppleve og hadde dermed mange inntrykk å reflektere over etterpå.

Studenter ved akropolis:
 Fra venstre: Leif Peder Oma, Eirik Baug Barsnes, Simon Eikiil Moen, Benjamin Vangstad Utvik, Knut Nordeide og Øyvind Erlandsen.

På tur i Paulus' fotspor

I mars var 37 studenter og reiselederne Glenn Wehus og Hanne Birgitte Sødal Tveito på studietur i Paulus' fotspor - fra nord til sør i Hellas.

TEKST: HILDE ARNESEN FOTO: SIMON EIKILL-MOEN

Turen gikk innom steder som Filippi, Thessaloniki, Athen og Korint. På timeplanen sto to hovedpunkter: Paulus' virke og forkynnelse i Hellas, og kristendommens møte med gresk kultur og religion.

KNUT NORDEIDE

TEOLOGISTUDENT, 2. ÅR

– *Hva synes du var høydepunktet på turen?*

– Jeg tror ikke jeg har brukt uttrykket "perler på ei snor" før, men jeg gjør det nå om alle høydepunktene jeg fikk oppleve i Hellas! Dåpskapellet til ære for Lydia var en av disse perlene, der det ligger ved elva Zygaktis like utenfor Filippi. Dette var et av flere byggverk der en mister pusten når en trår over dørkarmen, for det er så mye vakker mosaikk som brått står imot en. Det var ingen andre menneske enn vår turgruppe til stede. Det var unikt å oppleve hvordan vi som gruppe, uten at noe er avtalt på forhånd, like plutselig kollektivt går inn i en helt spesiell stillhet omkrans av bibelmotivene. Dette med hender som fremdeles er fuktige fra da jeg duppa fingrene i elva utenfor. Ifølge Apostlenes gjerninger 16 var det i denne elva og dette vannet at det skjedde: Lydia som hedning blir den første i Hellas som Paulus doper. Inne i dåpskapellet synger vi ei hymne vi har øvd på før vi kom. Jeg tror det er nettopp denne kombinasjonen av å få være i et nydelig kapell, få dele med et godt og trygt reisefølge, samtidig få uttrykke min egen spiritualitet og på et sted der den geografiske avstanden fra bibelteksten og meg selv er gjort minimal, som har gjort at denne opplevelsen ble så spesiell.

– *Hva sitter du igjen med etter turen?*

– Etter turen sitter eg først og fremst igjen med mange nye venner som eg kan helse på

i gangane på MF. Vi hadde mange sterke opplevingar, og vi veit at den andre også hadde det slik. I tillegg er det eit privilegium å få reise saman med så absolutt dyktige forelesarar, og i ein læringssituasjon der ein kan sanse med heile kroppen. Pensum består ikkje lengre berre av blekk trykt på papir, men har blitt levande. Det var som nemnd mange høgdepunkt, men i eit større bilete er eg ganske sikker på at studieturen sjølv vil få vere eit høgdepunkt i mi studietid.

HELENE BENEDIKTE

GRANUM-AANESTAD

TEOLOGISTUDENT, 5. ÅR

– *Hva synes du var høydepunktet på turen?*

– Det er vanskelig å si ett enkelt høydepunkt, rett og slett fordi det var en fantastisk tur! En av tingene som likevel stakk seg ut for meg, var besøket på Areopagoshøyden ved Akropolis i Aten. Der ble Paulus' tale fra Apostlenes Gjerninger 17 lest høyt, og det var noe spesielt med å skue utover Aten og vite at sannsynligvis har Paulus skuert utover akkurat det samme som jeg så på. Det gjorde avstanden mindre mellom meg selv i 2018 og Paulus for 2000 år siden, og jeg opplevde som å være en del av en større sammenheng.

– *Hva sitter du igjen med etter turen?*

– Først og fremst en utrolig flott opplevelse, med strålende reiseledere og reisekamerater! Fellesskapet mellom deltakerne på turen var ganske unikt, syns jeg. Jeg fikk så mye ut av de ni dagene, både sosialt og faglig! Jeg lærte masse nytt, og fikk også komme i dybden på ting jeg kunne fra før. I tillegg er det noe spesielt med å besøke og se, høre, føle steder og byer du bare har lest om. Neste gang jeg leser om Paulus' misjonsreise i Makedonia, så har jeg bilder og minner fra de stedene!

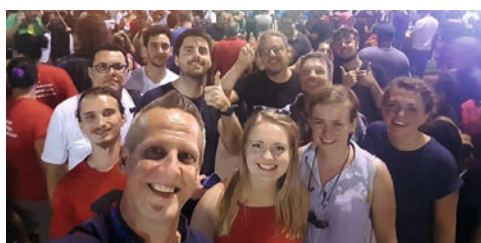
Lydias dåpskapell: - Et av flere byggverk der en mister pusten når en trår over dørkarmen, sier student Knut Nordeide.

Fornøyde studenter: - Fra venstre: Helene Benedikte Granum-Aanestad, Mirijam Håland, Maria Næs og Nicholas Rognli-Olsen Noble.

Forelesning: Glenn Wehus foreleser ved Akropolis.

Tur – retur São Leopoldo, Brasil

TEKST: MARIANNE MUNZ/HILDE ARNESEN

MF har inngått et spennende samarbeid med Faculdade EST i São Leopoldo i Brasil om kurset 'Precious and Precarious: Precarious life, fragile democracy and the role of religiosity and the churches'.

Kurset har gått i vår over to intensive uker, én i mars i Brasil og én i april i Oslo, med studenter fra både EST og MF.

I mars reiste en gruppe på fem studenter fra ulike studieprogram til Brasil og Faculdade EST, sammen med professor Sturla Stålsett og "assistentene"

Kristin Skjøtskift og Mario Liavåg. Noenuker senere kunne vi ønske de brasilianske studentene sammen med professor André Musskopf velkommen til MF.

Både i Brasil og i Oslo har studentene hatt felles forelesninger og seminarer, og ekskursjoner til ulike diakonale institusjoner, religiøse møter og folkemøter. Programmet var spennende og engasjerende både for studentene fra MF og deres brasilianske medstudenter.

– Vi var en sammensatt gruppe på mange måter, og fikk spennende samtaler og diskusjoner som resulterte i nye erfaringer og perspektiver på verden og samfunnsstrukturer, sier Marianne Munz, en av MF-studentene på kurset.

Misjon og evangelisering

Den 14. konferansen «Kirkenes verdensråds konferanse om misjon og evangelisering» etter Edinburgh-konferansen i 1910 ble avholdt i Arusha i Tanzania i mars. Her deltok MF-ansatte Roar Fotland, Marion Grau og Knud Jørgensen.

TEKST: FREDRIKKE REE AADLAND

– Det som gjorde mest inntrykk, var det globale fellesskapet av så mange forskjellige mennesker og kirker. Også det at vi med alle våre forskjeller likevel har mange av de samme gledene og en del av de samme sorgene, sier professor Marion Grau.

Hun forteller at de fikk mye innsyn i hvordan maktstrukturer i samfunn og i kirke blokkerer evangeliets budskap av frelse og frigjøring.

– Kristen tro deles mange steder på jorden. Samtidig beretter mange av våre kristne søsken at undertrykkelse og maktmisbruk står i veien for at folk kan nyte livet i ro og fred. Kirkene er fulle av energi og mennesker har håp, men det håpet er også å overkomme undertrykkelse, påpeker Grau.

– Kjønnbasert vold ble vi minnet på ved flere anledninger under konferansen. Folk jobber seg gjennom konsekvensene av kolonialisme og hva det vil si å finne autentiske måter å bevare egen kultur og å være kristen. Mange er konfrontert med klimaendringer i nærmiljøet og artikulere økoteologier fra urfolksperspektiv som responderer til det, sier Grau.

Tre internasjonalt anerkjente misjonsforskere: Wonsuk Ma (Oral Roberts), Kirsteen Kim (Fuller) og Knud Jørgensen (MF), alle utdannet ved Fuller. Kirsteen Kim holdt for øvrig Olaf G. Myklebust-forelesningen ved MF i 2007.

Under konferansen møttes også tre av redaktørene i den omfattende Regnum Edinburgh Centenary Series utgitt i forbindelse med hundreårsjubileet for den første verdensmisjonskonferansen i Edinburgh 1910. Det er kommet i alt 37 bind, og MF har vært svært godt representert i serien. Knud Jørgensen har deltatt som medredaktør eller forfatter i hele 18 av bindene, Tormod Engelsen har vært redaktør og forfatter i en rekke bind og Roar Fotland, Dawit Terfassa, Vidar L. Haanes og Hans Kvalbein har bidratt med artikler. Nå kommer det to samlebind, som inneholder de viktigste artiklene fra de 35 tideligere. Redaktørene har alle tilknytning til Fuller Theological Seminary i California. MF har utstrakt samarbeid med denne institusjonen, som startet opp som Fuller School of World Mission i 1965.

SR-leder

Rebekka Opsal

Fra studentenes allmøte.

Bare et årsstudium ...

Jeg skulle egentlig ikke studere på MF. Jeg hadde søkt opptak på lektorprogrammet på UiO, men kom akkurat under poenggrensa.

TEKST: REBEKKA OPSAL,
STUDENTRÅDSLEDER

Da jeg fikk svarbrevet fra Samordna opptak hadde jeg allerede flyttet til Oslo. Basert på fjorårets poenggrense, hadde jeg ikke sett noen grunn til å søke på noe annet enn lektorprogrammet på UiO, og plutselig stod jeg i ny by uten noe å gjøre til høsten. Jeg speidet gjennom den såkalte restplasslista, et kjært navn for oversikten over ledige studieplasser etter at hovedopptaket er ferdig. Og der. Årsstudium i samfunnsfag på MF. Jaja, jeg får bare ta et årsstudium først, og akkumulere et par ekstra konkurransepoeng for å komme inn på UiO neste høst, tenkte jeg.

Dette dramaet utspilte seg sommeren 2015. I dag er jeg leder for Studentrådet på MF og skal starte på masterprogram til høsten, fortsatt på MF.

LITT MITT

Den viktigste årsaken til at jeg ble og stadig blir på MF, er studentmedvirkning. Det at jeg ble oppfordret av medstudenter til å engasjere meg i studentdemokratiet på MF hadde stor innvirkning for min trivsel. Etterhvert forandret MF seg fra et sted jeg skulle oppholde meg midlertidig og dessuten litt ufrivillig, til et sted hvor jeg opplevde å ha innflytelse over min egen studiehverdag. Nå er MF et sted som føles som litt mitt.

Slik jeg ser det handler studentmedvirkning om at studentene selv tar, og oppfordrer hverandre til å ta, eierskap over sin egen studiesituasjon. Det gjør studentene på MF, men vi kan bli enda bedre! En viktig forutsetning for at dette kan skje er at institusjonen tilrettelegger, og skaper kultur

og struktur for studentmedvirkning i alle ledd – både faglig og sosialt. Det gjør de på MF, men de kan bli enda bedre!

ØNSKE VELKOMMEN

Når vi nå skal ta imot nye studenter denne høsten, ønsker jeg meg at de skal oppleve å komme til et studiemiljø hvor medstudentene, de vitenskapelige og administrative ansatte, og ledelsen oppfordrer til og legger til rette for studentmedvirkning. Dette gjelder uavhengig av om disse studentene starter på studier de satte på førsteprioritet eller om de, som jeg, fant veien til MF gjennom restplasslista.

Forholdet mellom folkekirken og organisasjoner

Tidligere utfylte folkekirken og organisasjoner hverandre, men slik er det ikke lenger overalt. Normisjon og Den norske kirke er begge i forandring.

TEKST: ERLING BIRKEDAL, FØRSTEAMANUENSIS OG PROSJEKTLEDER VED MF

Endringer i relasjonen mellom stat og kirke har fått mye oppmerksomhet de siste årene. Det har vært mindre offentlig oppmerksomhet om relasjonen mellom kirken og de frivillige organisasjonene. Organisasjoner som tidligere har forstått seg som del av Den norske kirke (DnK) opptrer i økende grad selvstendig i forhold til kirken. Det dannes nye menigheter innen organisasjonenes ramme. Den tradisjonelle «ellipsemodellen» der kirke og organisasjon utfylte hverandre er i mange lokalmiljø nå mer som selvstendige sirkler. Jeg har forsket nærmere på Normisjon,

en av de organisasjoner som tradisjonelt har hatt nært forhold til DnK. Et utvalg ledere er intervjuet, og deres sentrale dokumenter er analysert. Målet har vært å forstå utvikling, tenkning og praksis i Normisjon sine menigheter, spesielt sett i relasjon til DnK. I denne artikkelen trekker jeg frem noen av konklusjonene samt noen refleksjoner og utfordringer til både Normisjon og DnK.

DANNER MENIGHETER

Normisjon, som nylig har markert sine 150 år, er en bevegelse i endring. For få år siden endret ledelsen omtalen av organisasjonen fra å være «en bevegelse for fellesskap og misjon innen DnK» til at

«vi anser DnK som vår viktigste samarbeidspartner» (generalsekretær Kvelland i Luthers Kirketidende nr. 17/17). Det finnes fortsatt tradisjonelle foreninger, men det har i det siste vært fokus på å danne menigheter. Det er dannet ca. 30 Normisjon-menigheter de siste årene. Dette er menigheter som samles til gudstjeneste søndag formiddag, med forvaltning av sakramentene (nattverd og dåp). Ledere i DnK har inngått avtale med Normisjon og andre organisasjoner om forvaltning av dåp. Dette gjør blant annet at ordinerte prester i Normisjon ikke må være i lojalitetskonflikt mellom organisasjon og kirke.

Menighetenes praksis beskrives som en kombinasjon av gudstjenester og tradisjonelt lavkirkelig bedehuskultur. Det er relativt stabile stedsfellesskap. Deltakere yter betydelig egeninnsats ved frivillig arbeid og givertjeneste, uten at dette er et medlemskrav.

TENKNING OG PRAKSIS

Ledere i Normisjon nyanserer mellom begrepene forening, forsamling og menighet. Det er en utvikling fra forsamling til menighet, og den forløper i tre faser. For det første etablering av en kirkelig praksis. For det andre en drøfting og fortolkning av denne praksis, og for det tredje en godkjenning av denne praksis. Begrepene menighet og kirke brukes om hverandre. Dette kommer blant annet til uttrykk ved at flere av de lokale menigheter omtales som Norkirken.

Menigheter i Normisjon har flere likhetstrekk med menigheter i DnK når det gjelder basis, visjon og virksomhet. For deltakerne er det praktisk med «alt under ett tak», et kristent fellesskap med ord og sakrament. I kirkerettslig tenkning, eller mangel på slik, fremstår Normisjon med noen særpreg. Det utvises økumenisk åpenhet. Ledere

FOTO: SIV DOLJEN/AVENDA 316

Storsalen i Oslo er en del av Normisjon og Den norske kirke.

ser fordeler ved ikke å være trossamfunn, slik at deres deltakere kan være medlemmer i ulike trossamfunn. (Region Agder er unntaket, som opprettet eget trossamfunn i 2017.) Majoriteten av deltagerne er medlemmer i DnK, men i noen menigheter har en betydelig andel en annen tilknytning. Det er det lokale kristne fellesskapet som er viktig.

Det er hovedsakelig to nivå i deres kirkeforståelse, den lokale menighet og den universelle kirke. Samtidig som Normisjons menigheter er selvstendige enheter uten trossamfunn, har de en organisasjon som arbeider for å skape felles identitet og kultur. Omtale av sakramentene avspeiler en pragmatisk holdning, både med hensyn til teologisk forståelse og praksis, uten at dette relateres direkte til Normisjons basis (Luthersk bekjennelse).

Det er en variasjon i ønske om nærhet og samarbeid med DnK blant Normisjons ledere. Noen ønsker nær og avtalt relasjon, mens andre ønsker distanse. Jeg registrerer vegring mot å bli «underlagt et biskoppelig tilsyn». Samtidig er flere ledere ordinerte prester i DnK og formelt under biskopens tilsyn. Noen har relativt tett kontakt med soknemenigheten ved bl.a. konfirmasjonsundervisning.

VEIEN VIDERE FOR NORMISJON

Det er nærliggende å spørre om den perioden menigheter i Normisjon nå er inne i, er en interimsperiode. Det kan være vanskelig å være lutherske menigheter uten et avklart forhold til et trossamfunn. En kan tenke seg en utvikling i en av to retninger. For det første kan det bli enda større selvstendighet i relasjon til DnK. Det kan innebære at Normisjon utvikles til eget trossamfunn eller inngår i et trossamfunn med andre. Det kan eventuelt kombineres med økumenisk åpenhet

og samarbeid med ikke-lutherske trossamfunn. For det andre kan det gå i retning av mer avtalt og forutsigbar relasjon til DnK med økt bevissthet på luthersk arv og identitet. Det kan innebære at Normisjon vurderer samarbeidet med folkekirken som mest tjenlig for å fremme visjonen om å være en misjons- og fellesskapsbevegelse. Så langt jeg kan se tenker ledere i dagens menigheter i Normisjon ulikt om et slikt veivalg.

UTFORDRINGER TIL DEN NORSKE KIRKE

Utviklingstrekkene i Normisjon kan leses som utfordringer til DnK. Ledere i Normisjon mener det ikke er uvesentlig for deres utvikling og valg hva DnK gjør. Om Normisjons menigheter skal ha formalisert avtale med DnK vil det ifølge deres ledere være behov for vesentlig oppmykning av DnKs regelverk når det gjelder valgmenighet eller lignende.

DnK synes å måtte velge mellom to strategier. Kirken kan på den ene side innta en restriktiv linje, der nåværende regelverk legges til grunn for andre menigheter som ønsker en formalisert avtale. En konsekvens kan da bli at menighetsfellesskap utenom soknemenigheten søker tilhørighet seg imellom og eventuelt utvikles til et nytt trossamfunn. DnK kan på den annen side betrakte seg som en mangfoldig og bred bevegelse, med rom for avtalt relasjon til en variasjon av menighetsfellesskap. I en slik strategi kan det være mer relevant å tydeliggjøre forskjeller enn å tilstrebe likedanning. Tydelige forskjeller og profil kan gi grunnlag for å se hvordan en kan utfylle hverandre. Kanskje erkjennelse av egne begrensninger og andres særpreg kan åpne opp for utvidet samarbeid med å fremme felles visjon med «Mer himmel på jord»?

Fra venstre: Atle O. Søvik, Lars Laird Iversen, Marion Grau, Liv Ingeborg Lied, Kristin Bliksrud Aavitsland, Iselin Frydenlund, Kristin Joachimsen, Asle Eikrem, Trine Anker, Victor Ghica, Gina Lende og Gard Granerød.

MF CASR – et nytt forskningssenter

MF CASR skal huse et ledende forskningsmiljø og være et knutepunkt for religionsforskere.

TEKST: LENA SKATTUM SANDVIK FOTO: HILDE ARNESEN

MF Center for the Advanced Study of Religion, MF CASR, skal organisere religionsforskningen ved MF. Senteret skal legge til rette for prosjektsamarbeid mellom MF og eksterne institusjoner.

GIR FORSKERNE PLATTFORM

– Å samle religionsforskningen ved MF i et eget senter er viktig for oss forskere, fordi det skaper en tydelig plattform for akademisk samarbeid og formidling, sier Iselin Frydenlund, førsteamanuensis ved MF og leder for MF CASR.

– MF fikk svært god tilbakemelding i en internasjonal evaluering av humanioraforskning i Norge. Gjennom MF CASR

ønsker vi å organisere vår religionsforskning på en best mulig måte. Slik vil vi også kunne synliggjøre og videreutvikle forskningen ved MF og våre internasjonale kontakter og nettverk, sier MF-rektor Vidar L. Haanes.

BREDDE I OMRÅDER OG TEMATIKK

MF CASR favner om forskningsområder som religionsvitenskap, religionshistorie, religionsfilosofi, tekststudier og manuskriptforskning, kultur- og kunsthistorie samt religions-sosiologi. Senteret skal bidra til at MFs religionsforskning blir kommunisert i offentlige debatter om religion i Norge.

– Vi har en bred og inkluderende profil, sier senterleder Frydenlund. Hun legger til at

MF-forskere nå er engasjert i mange ulike tema og problemstillinger. Blant disse er: religion, politikk og vold i en global kontekst, feministteologi, ritualer i sekulære samfunn, religion og media, interreligiøs dialog og materiell religion.

MATPAKKESEMINAR

– MF CASR arrangerer ulike fagseminarer og tilbyr et ukentlig "matpakke-seminar" hvor religionsforskere fra inn- og utland legger fram ting de brenner for, forteller Frydenlund.

Seminarene går hver tirsdag fra kl. 1130-1200 og blir godt annonsert på www.mf.no/en/casr og på senterets Facebookside.

Fra venstre: Erling Birkedal, Inge Westly, Morten Holmqvist, Ann Midttun, Fredrik Saxegaard, Hilde Marie Øgreid Movafagh, Atle O. Søvik, Kristin Graff-Kallevåg, Frank Grimstad, Tone Stangeland Kaufman, Harald Hegstad og Hanne Birgitte Sødal Tveito.

Nytt kompetansesenter på MF

MF KOM skal samordne MFs virksomhet overfor kirkelige oppdragsgivere, og utvikle nye tilbud.

TEKST OG FOTO: LENA SKATTUM SANDVIK

– Vi vil være en ressurs og et kontaktledd for kirkelige aktører lokalt, regionalt og nasjonalt, sier Inge Westly. Han er daglig leder av det nye kompetansesenteret MF KOM – Kompetansesenter for forskning, utvikling og formidling i kirke og menighet (MF Centre for Church Innovation and Research). Senteret er etablert, og under utvikling.

SAMLER VIRKSOMHET

I ti år har MF tilbudt menigheter og bispedømmer kurs og opplegg for menighetsutvikling (MUV). Samtidig har MF bidratt aktivt i kirkens arbeid med trosopplæring og med etter- og videreutdanning av kirkelig tilsatte.

– Vi ønsker nå å samle denne virksomheten i et eget senter som vil samordne MFs

virksomhet overfor kirkelige oppdragsgivere, og utvikle nye tilbud. Dette er en kjerneoppgave for MF, sier rektor Vidar L. Haanes.

TO NYE PILARER

Opprettelsen av senteret kan sees i sammenheng med opprettelsen av MF CASR, MFs nye senter for fremragende religionsforskning.

– Gjennom MF CASR vil vi tydeliggjøre og utvikle forskning, utdanning og formidling på religionsfeltet, rettet mot skole og samfunn. Gjennom MF KOM vil vi gjøre det samme innenfor teologi, diakoni og menighetspedagogikk rettet mot, og i samarbeid med, kirken og menighetene, sier Haanes.

VIL GI FAGLIG BISTAND

MF KOM ønsker å gi faglig bistand til

menigheter og kirkelige organer på mange ulike måter.

– Vi kan bidra med gjennomføring av kurs, menighetsutvikling, foredrag, studieturer og videreutdanning. Vi vil også gjerne samarbeide med bispedømmer eller nasjonale organer om forskningsprosjekt eller ulike typer kompetanseutvikling, sier Westly.

Han mener at senteret MF KOM også vil ha stor betydning for MFs ansatte.

– Kolleger som ønsker å delta i prosjekt rettet mot kirke og menigheter vil få lettere tilgang til arbeidsfellesskap og hjelp til koordinering av innsatsen.

Ledelsen av kompetansesenteret jobber nå med å trekke inn ulike ansatte på MF i arbeidet.

Folk

PERSONALNYTT

Bushra Ishaq, cand.med., tilsettes som stipendiat i bioetikk i 100 % fra 1. april 2018 for en periode på tre år.

Kristin Graff-Kallevåg er tilsatt 100 % fast stilling som førsteamanuensis i systematisk teologi og religionspedagogikk med virkning fra 1. mai 2018.

Heid Leganger Krogstad, professor religionspedagogikk, pensjoneres 1. juni 2018.

Matthew Monger er tilsatt som programleder for Bachelor in Theology, Religion and Society/ førsteamanuensis i Biblical Studies, med tiltredelse 1. mai 2018.

Jesse Ophoff tilsettes som stipendiat i kirkehistorie i 100 % stilling fra 1. september 2018 for en periode på fire år, med 50 % finansiering gjennom Forskningsrådets støtte til oppfølging av Humeval.

Elisa Stokka er tilsatt i ett årig engasjement som universitetslektor i sjelesorg. Tiltredelse 1. august 2018. (**Idun S. Sefland** er innvilget ett års permisjon).

MF-revyen

FOTO: JULIA KALVIK

3. mars hadde historiens første MF-revy premiere! Revyen ble laget og arrangert av studenter på MF, og fylte auditorium 1 med skjetsjer, sang og dans – mye basert på #livetpåMF og annet kirke- og samfunnsaktuelt. Hele MF håper dette var starten på en ny tradisjon!

Disputaser

2. mars forsvarte Christine Aarflot sin avhandling "God (in) Acts: A Narrative Analysis of the Characterization of God through God's Actions in the Acts of the Apostles".

5. mars forsvarte Matthew Monger sin avhandling "4Q216: Rethinking Jubilees in the First Century BCE".

4. mai forsvarte Johan Lövgren sin avhandling "The Reflective Community: Learning processes in Norwegian folk high schools".

20. april forsvarte Per Kristian Aschim sin avhandling "Herskende religion i den kristelige stat: Den statsteoretiske diskursen om religion og stat med henblik på norsk religionspolitikk i 1840-årene".

Andakten

En hellig, allmenn kirke

TEKST: IDUN STRØM SEFLAND

Hver søndag sier vi at vi tror på den. Den hellige, allmenne – eller alminnelige – kirken. Jeg har begynt å si det litt oftere enn søndag morgen. Jeg synes nemlig jeg ser det stadig vekk; at kirken er hellig og alminnelig tilstede i verden.

Mitt lokale kirkebygg pusses opp, derfor er det ikke mulig å være der. Man kunne sikkert valgt å ta en pause så lenge oppussingen står på. Isteden har kreative, kloke og modige kirkeansatte flyttet kirken inn i et ledig bygg på handelssenteret i sognet. Kirken har blitt

både annerledes og høyst gjenkjennelig, både for de som besøker den ganske ofte og for de som gjør det ganske sjelden. Plutselig er kirken helt fysisk nær folk. En hellig, alminnelig kirke midt i det hellige, alminnelige livet.

På den andre siden av byen der jeg bor har det i det siste vært skytinger og frykt. Også der har kirken tatt skrittet helt ut til menneskene. Kirken inviterer til folkemøter, snakker med pressen, involverer politi og politikere, og ber for lokalsamfunnet. Kirken retter ryggen, løfter blikket og leder an i en

livskraftig håpsbevegelse som trosser det vonde som skjer.

Dette er bare to eksempler av mange på at kirken er høyst levende og tilstede. Akkurat som Gud er høyst levende og tilstede – midt i det vanskelige, vonde, vakre, hellige og helt allmenne. Vi har sett det selv; med egne øyne. Vi sier det derfor helt ubeskjeden i kor. Både på søndager og alle andre dager. Vi tror. På en hellig, allmenn kirke.

Takk til Heid!

24. mai holdt professor Heid Leganger-Krogstad sin avskjedsforelesning etter 13 år med fantastisk innsats og engasjement på MF.

Auditorium 2 var fullsatt da hun foreleste om "Bibelundervisning i kirken - utfordringer og muligheter."

Tusen takk for alt du har bidratt med, Heid!

Culture Week

Siste uka i februar ble Culture Week arrangert for tredje gang. Programmet besto av alt fra capoeira og eksotisk mat, til gudstjenester, språk og kunst. Målet er å løfte fram og feire det kulturelle mangfoldet blant MFs studenter.

Bildet er fra matmarkedet hvor flere studenter og ansatte serverte retter fra sine hjemland.

Tre gode grunner til å velge Kristen-Norges eget forsikringssselskap.

*«Vi er et forsikringssselskap som tilbyr alle typer
forsikringer for hele Kristen-Norge. Vi har en unik
kompetanse på å avdekke forsikringsbehovet til
både kristne organisasjoner og privatpersoner»*

Hildur Vasskog Lund, Fagsansvarlig Organisasjon

*«For de aller fleste er det penger å spare ved å tegne
forsikringer hos oss. Vi tilbyr gode betingelser
og gjennomfører effektive oppgjør.»*

Stig Tommy Holmen, Senior Skadebehandler

*«Vi er etablert av Kristen-Norge,
og overskuddet gir vi derfor
tilbake til fellesskapet.»*

Svein Rødskog, Markedssjef/CMO

Sjekk hva du kan spare! Ta kontakt i dag.

knif Trygghet
SIKRER VERDIER.
SKAPER VERDIER.

ILLUSTRASJON: ISTOCK

Oljen – fellesskapets gud

– Verdens kollektive hjerte har satt sin tillit og tro til oljen, mener teolog Marion Grau. Hun kaller den nye teologien rundt olje og oljeproduksjon for *petroteologi*.

TEKST: LENA SKATTUM SANDVIK/HILDE ARNESEN FOTO: ISTOCKPHOTO

Marion Grau, professor i systematisk teologi på MF, mener kulturen som dannes rundt oljeproduksjon og oljeprodukter er en type sakrament, en livsnødvendig substans, i dagens verdenssamfunn.

– Vi kan også kalle kulturen et tragisk sakrament som fungerer som en type smurning for de aller fleste relasjoner og utvekslinger i verden, utdyper hun.

KLIMAENDRINGER OG VÅRT FORHOLD TIL OLJE

På mange måter er petroteologien et neste steg utover det som kalles økoteologi. I flere tiår har religiøse felleskap blitt utfordret til å jobbe for endring i menneskers forhold til naturen. Dette har resultert i økoteologi.

Økoteolog Grau forsker på fellesskapets forhold til oljen: oljekultur og produkter av denne. Som mange andre, bekymrer hun seg over klimaendringene, og mener fellesskapet ikke tar behovet for endring seriøst nok.

– Nå begynner vi å forstå at vi må endre vårt tette forhold til oljen, oljekulturen, eller på engelsk 'petroculture', sier Grau.

OLJEN SOM GUD

– Jeg er inspirert av Luther's interpretasjon av det første budet, at det som vi knytter våre hjerter til, det er vår gud. Jeg mener at i oljekulturene knyttes vårt kollektive hjerte, vår tillit og tro til denne energien som oljen har lovet oss.

Grau tenkte først at dette var et nokså rart tema for teologi. Men nå har hun funnet ut at hun ikke er den eneste som mener at det trengs en petroteologi, altså en kritikk av oljen som en slags gud.

– Jeg har funnet mange andre som forsker på oljekulturen, ikke i teologi, men i andre fagfelt.

Flere forskere innen humaniora jobber i samme retning som Grau. De analyserer tenke- og adferdsmønstre som stammer fra en felles 'petroculture.'

MÅ GJENNOM EN ENDRINGSPROSESS

– Hvorfor er det viktig å forske på dette?

– Fordi vi må finne en god måte å gå inn i de endringsprosessene som trengs for å komme oss ut av tenke- og handlingsmønstre som gjør at vi snakker grønt og gjør "svart."

Grau nevner Statoils navnebytte til Equinor som et forsøk på det som kalles for «grønnvasking»; å bruke ord som antyder at en endrer retning uten at dette faktisk skjer.

NORGE ETTER OLJEN

- ALTERNATIVE FORTELLINGER

Mange trossamfunn har lenge engasjert seg for naturvern og klimarettferdighet. Som teolog tilknyttet Den norske kirke prøver Grau å forstå hva det er som holder samfunnet vårt fra endringene hun mener vi trenger.

Grau forsøker gjennom sitt forskningsprosjekt å bidra inn i den offentlige diskusjonen om «Norge etter oljen».

– Vi trenger alternative fortellinger for fremtiden. For å finne disse fortellingene, må vi først kartlegge angsten for endring, for å miste komfort. Så må vi finne ut hvordan vi kan fortelle om glede, håp, og frelse i en fremtid som ser ut til å endre vår tilgang til den livsstilen som oljekulturen har gitt oss. Deretter kan vi begynne å artikulere fortellingene om en fremtid med alternativ energi, og teologier som drar oss mot denne fremtiden i håp og glede heller enn i angst og frykt.

**Du trenger gode arbeidsredskap.
Vårt Land gir næring til tanken
og inspirasjon til troen.**

**Prøv oss gratis i tre uker.
Send VL1010 til 1933**

vårt land

Ungdom Kultur Trosopplæring

UKT -konferansen

17.-19. oktober
2018

Info og
påmelding
mf.no/UKT2018

NÅR KIRKE LYKKES

Hva kjennetegner ungdomsarbeid som lykkes?

Hvordan kan kristent ungdomsarbeid og folkehøgskoler bidra til å utvikle teologi som gir mening for ungdom i dag?

Bidragstere:

NICK SHEPHERD
JENS BJELLAND GRØNVOLD
JOHAN LÖVGREN
SUNNIVA GYLVER

DET TEOLOGISKE
MENIGHETSEFAKULTET

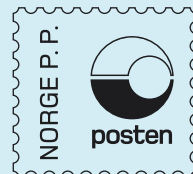
Noregs Kristelige Folkehøgskolelag

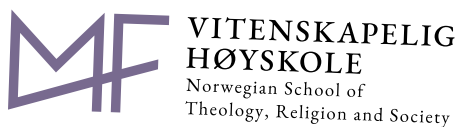
DEN NORSKE KIRKE
Kirkerådet

KFUK
KFUM

Ettersendes ikke ved varig adresseforandring,
men returneres MF med påført ny adresse.

Nytt navn

Ved semesterstart 20. august i år får Det teologiske menighetsfakultet nytt navn:

MF vitenskapelig høyskole for teologi, religion og samfunn.

Det nye navnet får fram bredden i MFs fagområder og at vi utdanner til yrker innen kirke, skole og samfunn. Navnet understreker at MF er en vitenskapelig høyskole.

Samtidig beholder vi MF. Dette knytter det nye navnet sammen med historien: MF er en utdanningsinstitusjon på høyeste akademiske nivå som har et særlig ansvar for å utdanne kandidater til arbeid i menighetene.

Med opprettelsen av Institutt for kristendomskunnskap i 1967 var MF ikke lenger en rent teologisk utdanningsinstitusjon. MF utdanner også til andre kirkelige profesjoner og tilbyr lektorutdanning og en rekke studieprogram på ph.d.-, master- og bachelornivå. Med videre utvikling av studieprogrammer som på ulike måter gir kunnskap om religionens rolle i samfunnet, ønsker vi et navn som favner hele MFs bredde.

Vårt nye navn avspeiler hvem vi er og vil være:
en vitenskapelig høyskole for kirken, skolen og samfunnet.

Med vennlig hilsen
Vidar L. Haanes,
rektor